

Nordisk utblick – en överblick över utvecklingen gällande HRV i Norden

APRIL 2025

Som ett komplement till NCH:s ordinarie omvärldsarbete har omvärldsgruppen vid två tillfällen genomfört en nordisk utblick över utvecklingen gällande hedersrelaterat våld och förtryck i våra nordiska grannländer. Syftet har varit att översiktligt beskriva händelseutvecklingen på de områden som ingår i NCH:s systematiska omvärldsbevakning, det vill säga politik, lagstiftning, förvaltning och forskning samt andra studier. Det har funnits mer underlag att tillgå från Danmark och Norge varför dessa länder har givits större utrymme än Island och Finland.

När det gäller bevakningen av lagstiftning ges en kortfattad överblick över hur lagstiftningen gällande hedersrelaterat våld och förtryck ser ut i de övriga nordiska länderna. Fokus ligger på straffrätt och vilka handlingar som är kriminaliserade i respektive land. Överblicken gör dock inte anspråk på att vara en uttömmande beskrivning av gällande rätt. Någon straffbestämmelse som uttryckligen tar sikte på hedersrelaterat våld eller förtryck finns inte i något av de övriga nordiska länderna. I och med att hedersmotiv infördes som straffskärpningsgrund i 29 kap 2 § brottsbalken den 1 juli 2020 så blev Sverige det första av de nordiska länderna att peka ut brott med sådana motiv särskilt. Det finns inte heller någon exakt motsvarighet till brotten grov fridskränkning eller grov kvinnofridskränkning i de övriga nordiska länderna (SOU 2020:57 *Ett särskilt hedersbrott*).

Den nordiska utblicken genomfördes vid första tillfället i april 2024, då med sikte att få en överblick över utvecklingen i de nordiska grannländerna under de senaste fem åren. Denna utblick redovisas i en separat bilaga. Den andra utblicken genomfördes i april 2025, i syfte att fånga vad som hänt sedan den första utblicken. Det är denna utblick som redovisas i det följande. Den omfattar dock inte bevakning av forskning och andra studier. Det är viktigt att framhålla att bevakningen inte gör anspråk på att vara heltäckande och i vissa fall kan språkliga förutsättningar ha begränsat möjligheten att inkludera all relevant information. Översättningar har genomförts med stöd av översättningstjänster och viss variation i översättningen kan förekomma.

DANMARK

I 2024 års nordiska utblick konstaterades att begreppen negativ social kontroll och hedersrelaterat våld är välkända begrepp i Danmark samt att begreppet hedersrelaterade konflikter ofta används i stället för hedersrelaterat våld. I Danmark är tvångsäktenskap, barnäktenskap och kvinnlig könsstympning kriminaliserat. Danmark har även ett specifikt förbud mot oskuldsingrepp samt det de benämner som omskolningsresor (motsvarar ungefär det som i Sverige benämns som uppfostringsresor). När det kommer till arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck och negativ social kontroll är flera olika myndigheter inblandade. Några av dem är Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) och Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter (MÆRK) som är en del av SIRI.

POLITIK

22 insatser mot negativ social kontroll

Den 19 januari 2025 presenterade den danska regeringen sina nya insatser "Ett fritt liv i Danmark" mot hedersrelaterade konflikter och negativ social kontroll. Under de kommande fyra åren har 137 miljoner danska kronor avsatts för arbetet. Med den nya insatsen fokuserar regeringen på att stödja och skapa trygghet för offer i hedersrelaterade konflikter. Arbetet består av sammanlagt 22 insatser fördelade på fyra olika områden: stärkta insatser mot parallell rättspraxis, stöd och säkerhet för offer för negativ social kontroll, ett liv för barn och ungdomar på lika villkor samt insatser mot omskolningsresor och ofrivilliga utlandsvistelser. MÆRK har länge varit rådgivare till landets kommuner i att utarbeta beredskapsplaner mot hedersrelaterade konflikter. Denna rådgivning kommer att utökas framöver i samarbete med Centrum för dokumentation och insatser mot extremism (CDE), där man gemensamt ska arbeta mot negativ social kontroll och extremism i utsatta bostadsområden.

Några av de insatser som presenterats är:

- Införa ett förbud mot kusinäktenskap.
- Inrätta en interministeriell arbetsgrupp för äktenskap som bland annat ska undersöka möjligheten att förbjuda religiösa månggiften och reglera hemgiften i syfte att stävja utmaningar med äktenskap och skilsmässa i dessa sammanhang.
- Utforska möjligheten att arbeta med andra nordiska länder för att öka kunskapen om politisk islam, och hur vissa grupper försöker påverka eller omforma hela eller delar av samhället, kulturen och staten efter

normer som är i tydlig motsägelse med rättsstatsprincipen, demokratin och mänskliga rättigheter.

- Förstärka säkerhetskonsultprogrammet med fem årsanställda.
- Förstärka det civila samhället genom att bevilja medel för att stödja civilsamhällets organisationer som hjälper offer för negativ social kontroll. En ansökningspool ska upprättas.
- Inrätta kriscenterplatser för barnfamiljer som flyr hedersrelaterade konflikter, med specialiserade tjänster specifikt inriktade på barnfamiljer som flyr hedersrelaterade konflikter.
- Inrätta eftervård för vuxna, inklusive vuxna med barn, som varit på kriscenter till följd av hedersrelaterade konflikter och för unga som vistats på trygghetsboende.
- Rådgivning till kvinnor för att förhindra att de avstår från vårdnaden till följd av negativ social kontroll eller liknande.
- Upptäcka negativ social kontroll vid lärosätena.
- Inrätta en upplysningskampanj om omskolningsresor och ofrivilliga utlandsvistelser.
- Stödja myndigheternas säkerhetsplanering vid risk för omskolningsresor och ofrivilliga utlandsvistelser.

[Publikationen Et frit liv i Danmark – Regeringens styrkede indsats mod negativ social kontrol og parallelsamfund](#)

FÖRVALTNING

Våld i nära relationer bland gravida kvinnor, blivande och nyblivna föräldrar - professionellt underlag för upptäckt och insatser

Den danska Socialstyrelsen och SIRI har utarbetat ett professionellt underlag för upptäckt och insatser gällande våld i nära relation bland gravida kvinnor, blivande mammor och nyblivna föräldrar.

Det professionella underlaget är avsett för förlossningsvård, kommunal sjukvård och allmänpraktik där det finns ett ledningsbeslut att arbeta systematiskt med upptäckt och insatser riktade mot våld i nära relationer och hedersrelaterade konflikter.

[Vold i nære relationer hos gravide, kommende og nye forældre – Fagligt grundlag for opsporing og indsatser](#)

Förstudie om personer som i offentlig tjänst eller ämbete upprätthåller eller möjliggör utövandet av negativ social kontroll gentemot personer i hedersrelaterade konflikter

MÆRK har under 2024 genomfört en intervjubaserad förstudie om personer som i offentlig tjänst eller i tjänst påstås ha utövat eller möjliggjort utövandet av negativ social kontroll över personer i hedersrelaterade konflikter.

MÆRK har gjort ett riktat försök att rekrytera intervjupersoner i kommuner och civilsamhällsorganisationer där man bedömt att det finns störst sannolikhet för kunskap om hedersfrågan. Intervjudata innehåller 25 unika och konkreta redogörelser från offentligt anställda som enligt intervjupersonerna har utövat eller möjliggjort utövande av negativ social kontroll över personer i hedersrelaterade konflikter. Totalt genomfördes 18 intervjuer med 25 yrkesverksamma fördelade på 10 organisationer (både kommuner och civilsamhällets aktörer).

Syftet med förstudien var att belysa och identifiera möjliga mönster där offentliganställda påstås ha utövat eller möjliggjort utövande av negativ social kontroll. Syftet med studien har också varit att identifiera områden som med fördel skulle kunna utredas vidare och ligga till grund för en större analys av negativ social kontroll bland offentligt anställda. Förstudien är utformad som en explorativ intervjustudie med fokus på utvalda yrkesverksamma som dagligen arbetar med personer utsatta för hedersrelaterade konflikter i rådgivande eller samordnande funktioner.

Bakgrunden till förstudien är rapporter från civilsamhället och en offentlig debatt som fokuserat på att vissa offentligt anställda kan utöva eller möjliggöra utövande av negativ social kontroll gentemot personer som lever i hedersrelaterade kontexter. I detta sammanhang har det uppstått farhågor för att till exempel personer med starka hedersnormer kan utnyttja sin position i offentliga verksamheter eller tjänster för att påverka andra på ett sätt som undergräver deras behov av stöd och skydd.

De offentliganställda som MÆRK har tittat på är:

- åtta fall med myndighetshandläggare
- sju fall med socialsekreterare
- fyra fall med poliser
- tre fall med vårdpersonal
- tre fall med tolkar.

Intervjupersonerna i förstudien ger exempel på:

- Hur offentliganställdas agerande – medvetet eller omedvetet – kan bidra till att upprätthålla eller förstärka utövandet av negativ social kontroll. Detta sker till exempel genom att ta del av eller avslöja personlig information utan tillstånd, eller genom att pressa individer att inte flytta till ett kriscenter eller ansöka om skilsmässa.
- Hur yrkesverksammas nära relationer med antingen den utsatte eller dennes familj kan utmana opartiskhet och neutralitet. När offentliga tjänstemän försöker medla eller eskalera konflikter kan det leda till oavsiktliga konsekvenser som intensifierad kontroll och våld.
- Hur neutralitet också kan påverkas av att yrkesutövaren och den utsatte delar en gemensam kulturell, religiös eller etnisk bakgrund utan att nödvändigtvis ha förkunskaper om varandra. Detta kan leda till kontroll eller moralisk vägledning, vilket kan hålla den utsatte i en hedersrelaterad konflikt.
- Hur rädslan för att familjemedlemmar eller nätverk med tillgång till offentliga tjänster kan komma åt eller missbruka konfidentiell

information, kan vara ett hinder för den utsattes möjlighet att söka hjälp. Denna rädsla kan försvaga den utsattes förtroende för systemet.

- Avslutningsvis pekar MÆRK på ett antal rekommendationer för vidare utredning.

[Förstudien Forundersøgelse om offentligt ansatte og negativ social kontrol](#)

FINLAND

I förra årets nordiska utblick konstaterades att det i Finland inte finns någon specifik lagstiftning kopplad till negativ social kontroll eller hedersrelaterat våld och förtryck. Som en följd av den allmänt utformade lagstiftningen var varken könsstympning eller tvångsäktenskap kriminaliserade genom någon specifik bestämmelse, vilket GREVIO kritiserat Finland för. Sedan förra utblicken har Finland dock infört specifika straffrättsliga bestämmelser gällande tvångsäktenskap och könsstympning av flickor och kvinnor som trädde i kraft i januari 2025.

POLITIK

Statsrådet godkände principbeslut om regeringens jämställdhetsprogram 2024–2027

Den 6 februari 2025 godkände det finska statsrådet regeringens jämställdhetsprogram 2024–2027. I programmet presenteras 50 åtgärder där två av åtgärderna handlar direkt om hedersrelaterat våld. En av åtgärderna är att öka medvetenhet om hedersrelaterat våld bland unga och bland aktörer som arbetar med unga, med särskilt fokus på den roll män och pojkar har. Den andra åtgärden handlar om att utreda behovet av att kriminalisera tvingande kontroll och identifiera och motarbeta hedersrelaterat våld.

[Pressmeddelande: Statsrådet godkände principbeslut om regeringens jämställdhetsprogram 2024–2027](#)

[Programmet Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2024–2027](#)

Minister Meri: Hedersrelaterat våld hör inte hemma i vårt samhälle – Justitieministeriet 14 februari 2025

Justitieministern Leena Meri har i ett pressmeddelande från den 14 februari 2025 uttalat att hedersrelaterat våld inte hör hemma i Finland samt att det strider mot Finlands rättsordning och människosyn. Vidare har ministern uppgett att hedersrelaterat våld inte heller kommer försvinna genom att befolkningen vänder bort sina blickar samt att allt utgår från att samhället känner igen företeelsen och att offret hittar mod och en väg att utöva sina rättigheter. För att kunna tillgodose kvinnors rättigheter behövs information samt djärva yttranden från personer som är mest insatta i denna företeelse, sade justitieministern.

Vidare framgår det att utöver kriminaliseringen av tvångsäktenskap och könsstympning av flickor och kvinnor som trädde i kraft i januari, arbetar justitieministeriet just nu med fler åtgärder som gäller bland annat strängare

straff, ökad medvetenhet om hedersrelaterat våld och därtill relaterade rättsmedel.

Slutligen framgår det av pressmeddelandet att justitieministeriet kommer att beställa en utredning om hedersrelaterat våld. I utredningen ska det till exempel granskas varför handläggningen av fall av hedersrelaterat våld inte framskrider i domstolarna. I utredningen ska också goda sätt att förebygga hedersrelaterat våld kartläggas.

Någon sådan utredning har dock inte tillsatts än.

[Pressmeddelandet Minister Meri: Hedersrelaterat våld hör inte hemma i vårt samhälle](#)

LAGSTIFTNING

Finland har sedan den 1 januari 2025 kriminaliserat tvångsäktenskap och äktenskapsliknande förbindelser genom ett tillägg i 25 kap. 3 § strafflagen. Samma dag kriminaliserades även könsstympning och förberedelser till könsstympning genom 21 kap. 6 b-c § strafflagen.

[Strafflag | 39-001/1889](#)

[Proposition angående könsstympning RP 69/2024 rd](#)

[Proposition angående tvångsäktenskap RP 65/2024 rd](#)

FÖRVALTNING

Statistikcentralens kartläggning av bland annat hedersrelaterat våld

Den finska motsvarigheten till Statistiska centralbyrån, Statistikcentralen, har för första gången gjort en kartläggning av könsrelaterat våld och våld i nära relationer. Kartläggningen som publicerades den 20 december 2024 visar att nästan var tionde person i åldern 16–74 år har observerat eller upplevt hedersrelaterat våld i Finland. Vid närmare granskning per åldersgrupp upplevs och observeras hedersrelaterat våld oftast bland den yngsta åldersgruppen 16–34 år. En undersökning efter ursprung visar att det är vanligast att uppleva hedersrelaterat våld bland personer med utländsk härkomst. Enligt den ansvarige, Henna Attila, på Statistikcentralen är hedersrelaterat våld ett betydande problem eftersom det förutom direkta offer och förövare även involverar och drabbar ett stort antal andra människor.

Ungefär en procent av personer under 75 år som bor i Finland och som är eller har varit gifta, har ingått äktenskap mot sin vilja. Majoriteten av dem som har ingått äktenskap mot sin vilja, har gjort det på grund av övertalning eller påtryckningar. Henna Attila har uppgett att även om tvångsäktenskap inte är

särskilt synligt på befolkningsnivå, är det viktigt att notera att det kan vara vanligare i vissa befolkningsgrupper än andra. Det behövs därför forskning som fokuserar på just dessa grupper i stället för hela befolkningen.

Kartläggningen tar även upp frågan om könsstämpning. Enligt resultaten anser var tionde man i åldrarna 18–24 år att könsstämpning av flickor och kvinnor kan vara acceptabelt under vissa omständigheter. Henna Attila uppger att vissa unga mäns tillåtande attityder inte nödvändigtvis tyder på illvilja mot flickor och kvinnor, utan snarare okunskap och likgiltighet. För att kunna ta itu med detta fenomen är första steget att öka medvetenheten, säger Henna Attila.

[Kartläggningen Joka kymmenes havainnut tai kokenut kunniaan liittyvää väkivaltaa](#)

ISLAND

I den förra nordiska utblicken konstaterades att begreppet negativ social kontroll inte är välkänt vare sig i samhället, hos yrkesverksamma eller hos myndigheter på Island. Begreppet hedersrelaterat våld är däremot mer välkänt i samhället. Begreppen saknar dock en officiell definition och har fått mindre uppmärksamhet och utbredning på Island än i övriga nordiska länder. Det finns därmed inte heller några specifika lagbestämmelser om negativ social kontroll och hedersrelaterat våld. Det är enbart tvångsäktenskap som är kriminaliserat sedan 2016. På Island finns det inte heller någon specifik myndighet som fokuserar på frågor om hedersrelaterat våld och förtryck och det finns ingen övergripande samordning mellan myndigheter i dessa frågor. Insatser på detta område görs oftast av kommuner eller frivilligorganisationer som främst arbetar med mäns våld mot kvinnor.

Det verkar inte heller ha skett någon betydande utveckling på området under vår senaste bevakningsperiod. Linda Dröfn Gunnarsdóttir, verkställande direktör för kvinnojouren, har den 31 maj 2024 i en artikel i tidningen Visir uttalat sig om att hedersrelaterat våld är extremt allvarligt men att dessa ärenden är väldigt få. Enligt Linda råder en epidemi av våld i nära relationer men att hedersrelaterat våld inte är Islands största problem.

[Artikel: „Heiðurstengt ofbeldi er ekki okkar stærsta vandamál“ - Vísir](#)

Island har ingått ett nytt samarbetsprojekt med Sierra Leones regering och FN:s befolkningsfond (UNFPA) för att avskaffa kvinnlig könsstympning. Projektet lanserades officiellt på den isländska ambassaden i Freetown på den internationella dagen för avskaffande av kvinnlig könsstympning den 6 februari 2025. Projektet kommer att pågå i fyra år och kommer att ta ett helhetsgrepp, med datainsamling, forskning, gräsrotsstöd och ”empowerment” av kvinnor och flickor. Det finns också en betoning på ett brett samarbete med regeringen, samhällsledare, gräsrotsorganisationer och andra FN-organ i Sierra Leone, bland annat genom att stärka samordningen av åtgärder på detta område.

Island har i flera år stöttat FN:s samarbetsprojekt för att avskaffa kvinnlig könsstympning till 2030. Projektet, som omfattar sjutton länder, leds av FN:s befolkningsfond, UNFPA, och FN:s barnfond, UNICEF.

[Artikel: Ísland styður við verkefni um upprætingu kynfæralímlestinga - Fréttatíminn](#)

NORGE

I den förra nordiska utblicken konstaterades att Norge var det första landet i världen att kriminalisera tvångsäktenskap och att den första handlingsplanen mot tvångsäktenskap kom 1998. Gällande begreppen på området används negativ social kontroll och hedersrelaterat våld. Utöver tvångsäktenskap har Norge även kriminaliserat barnäktenskap, kvinnlig könsstympning samt omvändelseförsök. Det finns även regler för att hindra utlandsresor som kan vara skadliga för barn.

I arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och negativ social kontroll samarbetar flera olika departement inom området med insatser på både nationell och lokal nivå. Integrerings- och mangfoldsdirektoratet (IMDi) är sammankallande för olika underavdelningar i den politiska organisationen som arbetar med handlingsplanen mot hedersrelaterat våld och förtryck och negativ social kontroll. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) samordnar arbetet. Det finns även ett nationellt myndighetsövergripande team, Kompetensteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll.

LAGSTIFTNING

Utredning om juridiska frågeställningar samt förslag till lagändringar

Den 24 juni 2024 överlämnades utredningen "Negativ sosial kontroll, æresmotivert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, psykisk vold og ufrivillig utenlandsopphold – juridiske problemstillinger og forslag til regelverksendringer" till Arbets- og inkluderingsdepartementet. Det huvudsakliga syftet med utredningen har varit att bedöma om lagstiftningen ger barn och unga som är utsatta för negativ social kontroll, hedersrelaterat våld, tvångsäktenskap, könsstympning, psykiskt våld och ofrivillig utlandsvistelse ett tillräckligt rättsskydd eller om det finns behov av förändringar i lagstiftningen. Kommittén föreslog ett antal ändringar i bland annat brottsbalken, barnavårdslagen och utlänningslagen.

Kommittén har lämnat förslag på att personkretsen i brottsbalken om övergrepp i nära relationer bör utvidgas till att även omfatta förövare i offrets utökade familj, såsom farbröder, mostrar, kusiner, syskon, svärföräldrar och vissa grupper av ingifta släktingar. Kommittén har föreslagit detta eftersom de anser att den befintliga straffbestämmelsen inte ger ett tillräckligt skydd mot övergrepp som begås av medlemmar i en utökad familj eller släkt, vilket är särskilt utmärkande när det är fråga om hedersrelaterat våld.

Kommittén har även utrett om hedersmotiv ska vara en faktor som bör tillmätas särskild vikt vid bedömning av om misshandel i nära relation ska anses vara grov eller inte. Kommitténs bedömning är att hedersmotiv inte bör läggas till som en faktor. Kommittén har även tittat på hedersmotiv som en försvårande omständighet vid straffmätning och föreslagit att en ny bestämmelse införs, så att det blir en försvårande omständighet att brottet begåtts för att bevara eller återställa en persons, familjs, klans eller annan grupps heder.

Kommittén har även föreslagit bestämmelser för att skärpa straffet mot barnäktenskap. Kommittén föreslår bland annat en särskild bestämmelse om straff för barnäktenskap, att straffet höjs från fängelse upp till tre år till fängelse upp till sex år samt att bestämmelsen även omfattar att leva i äktenskapsliknande förhållande med ett barn. Kommittén föreslår också att den som låter ett barn, som han eller hon har föräldraansvar för, ingå eller leva i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållande ska dömas till fängelse i upp till sex år. Den som ombesörjer ett äktenskap eller äktenskapsliknande förhållande där den ena eller båda parter är under 18 år ska dömas till fängelse upp till tre år.

Kommittén föreslår vidare en ny straffbestämmelse för skadliga utlandsvistelser för barn. Bestämmelsen föreskriver straff för personer med föräldraansvar som sänder, tar eller lämnar ett barn utomlands under omständigheter som utgör en allvarlig risk för barnets liv eller hälsa, eller där det finns en allvarlig risk för att barnet utsätts för specifika brottsliga handlingar. En konsekvens av förslaget är att en utlänning som döms för brott på grund av skadlig vistelse utomlands ska anses utvisad enligt 8 kap. i utlänningslagen om utvisning.

Kommittén har även adresserat behovet av att införa utreseförbud som en åtgärd för att förhindra ofrivillig eller skadlig utlandsvistelse för barn. Kommitténs majoritet föreslår att det i barnavårdslagen införs en rättslig grund för att göra det möjligt för barnavårds- och hälsonämnden att införa utreseförbud för barn som riskerar att utsättas för skadlig utlandsvistelse. Det föreslås också att akuta beslut om utreseförbud ska kunna meddelas av barnavården och Åklagarmyndigheten. Vidare föreslås att ett utreseförbud under vissa förutsättningar ska registreras i Schengens informationssystem (SIS) för att förhindra att barnet förs ut ur Schengenområdet. Kommittén föreslår också ändringar i passlagen, för att säkerställa att pass återkallas eller vägras att utfärdas när utreseförbudet införs.

[Utredningen NOU 2024: 13](#)

Förbud mot kusinäktenskap

Den 3 november 2020 begärde den norska riksdagen att regeringen skulle lägga fram ett lagförslag som förbjuder kusinäktenskap. Den 3 maj 2024 presenterade barn- och familjdepartementet en proposition i vilken ändringar i den norska äktenskapslagen föreslås och där ett förbud mot äktenskap mellan kusiner införs. Det primära målet anges vara att förebygga hälsoskador hos barn och en dispens föreslås kunna användas om det finns starka skäl för det.

Departementet anför även att förbudet har ett politiskt mål som går ut på att förebygga tvångsäktenskap och negativ social kontroll.

Departementet har även föreslagit att ett äktenskap som ingåtts enligt utländsk lag inte ska erkännas i Norge om parterna är kusiner.

Förbudet infördes den 25 juni 2024 genom ändringar i 1 kap. 3 § samt 2 kap. 18 § Lov om ekteskap.

[Propositionen Prop. 99 L \(2023–2024\)](#)

[Lagen om Lov om ekteskap](#)

FÖRVALTNING

Rekordår för Norge när det kommer till tvångsäktenskap, hedersrelaterat våld och negativ social kontroll

Aldrig förr har det norska kompetensteamet mot negativ social kontroll och hedersrelaterat våld hanterat så många ärenden som under 2024. Hot och våld, ofrivillig vistelse utomlands och negativ social kontroll är huvudproblemen i de flesta fall. Kompetensteamet har gett råd och vägledning eller bistått på andra sätt i 1 402 enskilda fall, vilket är det högsta antalet någonsin och en ökning med 23 procent från 2023 till 2024. I 18 procent av fallen var den största oron ofrivillig vistelse utomlands och i 12 procent var den största oron rädsla för ofrivillig vistelse utomlands. I 10 procent av fallen var det främsta orosmomentet rädsla för tvångsäktenskap och i 1 procent av ärenden var det fråga om fullbordat tvångsäktenskap. I 24 procent av ärenden gällde oron en person som befann sig utomlands när kompetensteamet kontaktades.

Den 24 april 2025 presenterade IMDi och Bufdir en samlad årsrapport för de särskilda tjänsterna som arbetet mot negativ social kontroll och hedersrelaterat våld omfattar. I rapporten framgår det att siffrorna som presenterades den 3 mars inte återspeglar den verkliga omfattningen av personer som utsätts för negativ social kontroll och hedersrelaterat våld i Norge. Siffrorna säger dock något om hur många som tagit kontakt för råd och vägledning samt att ökningen av antal ärenden kan bero på att instanserna som arbetar med frågan har blivit mer kända bland utsatta personer och yrkesverksamma. Mer kompetensutveckling hos yrkesverksamma kan ha bidragit till att fler personer senare kontaktat instanserna för råd och vägledning i enskilda fall.

[Artikel: Rekordår for saker om tvangsekteskap, æresrelatert vold og negativ sosial kontroll | Bufdir](#)

[Årsrapport 2024 De særskilte tjenestene mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold](#)

Särskilt sändebud för integrationsärenden vid utvalda utlandsbeskickningar

De särskilda sändebuden för integrationsärenden, integrationsrådgivarna, vid norska utlandsmyndigheter ger konsulärt bistånd till människor som är utsatta för negativ social kontroll och hedersrelaterat våld. De bidrar också till att förbättra yrkesverksammas kompetens genom råd och vägledning i enskilda ärenden och genom kompetensbyggande åtgärder. De ska också etablera och bygga nätverk i Norge och utomlands och bidra med professionella rekommendationer och input till utvecklingen av området genom årsrapporter och utarbetande av professionella underlag.

Det finns gränser för vad norska myndigheter kan bistå med när ett barn/ungdom befinner sig utomlands. Utrikesförvaltningen ska följa värdlandets lagar och regler och det varierar om dessa ger skydd mot tvångsäktenskap eller andra handlingar som är straffbara i Norge.

Integrationsrådgivarna är stationerade i följande områden:

- Amman som täcker Mellanöstern, Nordafrika och Iran
- Ankara som täcker Europa och Ryssland
- Islamabad som täcker Afghanistan och vidare österut i Asien
- Nairobi som täcker Afrika söder om Sahara.

[Spesialutsending for integreringssaker ved utvalgte utenriksstasjoner | IMDi](#)

Mångfaldsrådgivare – uppdrag och utvärdering

Integrerings- och mångfaldsdirektoratet (IMDi) har mångfaldsrådgivare som är utplacerade på gymnasie- och högstadieskolor i landets alla län samt på vissa vuxenutbildningskontor. Mångfaldsrådgivare har expertis i frågor relaterade till negativ social kontroll och hedersrelaterat våld och arbetar nära skolans elevtjänst. De följer upp elever och personal vid skolor som de är utplacerade på och elever på skolor i närområdet vid behov.

I augusti 2024 presenterade tre forskare på Oslomet en rapport som innehåller en utvärdering av projektet med mångfaldsrådgivare. Utvärderingen fokuserade på tre övergripande frågor där en av frågorna var om mångfaldsrådgivarna bidrar till att nå de uppsatta målen. Forskarnas slutsats gällande mångfaldsrådgivarnas roll på skolorna är att mycket av arbetstiden går till brett relationsarbete bland eleverna. Mångfaldsrådgivarna har hand om många samtal men i huvudsak handlar samtalen om vägledning gällande generell ungdomsproblematik. Forskarna konstaterar i rapporten att mångfaldsrådgivarna inte kommer i kontakt med tvångsäktenskap och könsstympning i någon större utsträckning. En typ av situationer som anställda på skolorna har erfarenhet av och som är kopplade till mångfaldsrådgivarnas uppdrag handlar om oro för ofrivilliga utlandsvistelser. Det framgår av intervjuerna med chefer och andra medarbetare att när det kommer till dessa ärenden är det ofta skolan själv som avslöjar dem och de hade skötts av skolan själv om de inte hade haft en mångfaldsrådgivare på skolan. Vidare konstaterar forskarna att det är oklart vilka situationer som faller under begreppet negativ social kontroll.

Inom vuxenutbildningen går en stor del av mångfaldsrådgivarnas tid åt till att hjälpa deltagare med en lång rad problem, ofta kopplade till deras status som relativt nyanlända i Norge. En del av dessa problem ligger helt klart inom mandatet, till exempel i situationer där en person som har ingått äktenskap mer eller mindre under tvång, har kommit till Norge via familjeåterförening och sedan behöver ta sig ur ett våldsamt förhållande. Forskarnas bedömning av pilotprojektet inom vuxenutbildningen är därför att det bidrar till att nå målet att ge hjälp till utsatta personer som har problem med att få tillgång till hjälp på andra arenor, men även här finns hjälpen på ett mycket bredare område än vad uppdraget beskriver.

Forskarnas slutsats är att mångfaldsrådgivare på högstadie- och gymnasieskolor i praktiken fungerar som socialsekreterare med ett brett arbetsområde medan de inom vuxenutbildningen bedriver vägledningsarbete i syfte att hjälpa deltagarna att orientera sig bland samhällets instanser.

[Mångfaldsrådgivere | IMDi](#)

[Mångfaldsrådgivere i ungdomsskoler og voksenopplæringssentre - Nova rapport nr 8/24](#)